

Euskel Ertala

IENE'REN OLERKI AUNDIA

Euzkel-Ixenak

GAUTEGIZ - ARTEAGA'N. — "Jon", Etxebetar Jon eta Aberasturiaren Polentza semia; aitana bitxi Aberasturiko Martin eta Pele.

"Gotzon", Labirintar Andoni eta Oma Gremeterriaren Koldobikearen semia; aitana bitxi Alzpurutarran Andoni eta Oma Gremeterriaren Kolkille.

GERRIKAITZEN. — "Gotzon Pani", Oñazgatar Barnaba eta Aranguenaren semia; aitana bitxi Jayo'tar Andoina eta Azkarrazerar Dunixe.

Zorizkoan unu, guraso ta aitamena bitxi. Oine da legia: euzkotar euzkozalik kareganak gustuera, ta bere unuera arrauneko, euzkeraz ixena; eta bartiz, euzkozko espainiareraz bere unuera. Bakotxak bere maitetasuna dau.

Olerki baten edestia

Nere adizkide on "Zargaste" idazle jatorrai.

Nere olerkiak atsegin zainku beraz "Zargaste". Nai dezu baten edestia? Bai? Or dezu ba, adizkide.

Illezezko igande goiz bat zan, eta dakin zergatik, baita oteik jeiki nintzan gogoa pozez beterik; arako poz gentztsu, zelha nataita oidegungo, jakin gabe mundulu datorren ta zergatikoa dan.

Bai zetorren egun berria, illura gabe, geldika, ta gau luze-luze áztuna kentu ezinik bezela; baita ala ere, bai zetorren, iarragialditzan, ur-inguru mendilerro tasilta aundiak azaltzen, eta nagi lotan zegoan uretako txikia itxartzten.

Etxegon, ez, nere leyoan enara urdu politik, udaran bezela, berritxu agur egingo zionik;

baitaaren ordez, ni nengoan an uola zetorren ikusten; eta ikustean eguraldi eder-ederduen etorten, orrean uredin, oide bat gabe, jaiok jantzita bezela, alaitasuna zeriyola,

eta arori isekaka, bida ozkariabaz gañera aizena zegon epela, eta libeltzean aize-epela negari iseka bat da)

eta zitzaidian igotzea mendirik-mendiri Itziar'a, maite-maite detari bertako Ama Neskuza ikertzaera, nekeak Miren'nen altusuan nola diran arinago, berekin baita alaitasunak dira askozago, Ama on-nak ditto, Goiko eskarrez goratzan;

eta eskar deun onen eske nazaro ba, maiz urbiltzen.

Nere urrik Itziariako adzta, jgotzen astean, urtxoa, dan bezin politik

ikusten da be-aldean; bere etxe txukunen artean audiago bat bezela txadon eder dorre gabea ipar-aldeetik duela; margoz jantziatko muñatzen oñean alai jarrita, ta bereganako sartzen dan ltxasoain begira.

Agitz, nor-naik jayoterria izaten du maite-maite, eta beste nor-naik bezela baita nerea nik ere.

Orrela, ba, aldatzia igotzean geldi mintzatzen begira... ta txoraturik esan nuua:

"¡A! ¡Zein polita da Deba!"

Eta aize leunak zekarkian itxasoaren mur-murra, etxen zitzaidan nere itz oyen erantzun baten antzera, ala, uste det zesakidalda:

"¡A! ¡Baita polita da, ba!"

Jarraitu nuan geldi geldi, aldatza pikea igotzen; baita orrela nijoala tokia berriak begitzen; bidearen alde bietan bat bestearren ondoren, sagasti, solo ta zelayakan nere atzean utzitzen; baita gorago ta geyago mendi aundiak ikusten ta mendiaren oldertiaz nere artean oldozten; ala, gogoa bitartean atsegina garbi gozatzen.

Baña sofiak nola ez duan oldertiaz ze ikusirik, aldatza pikea agurtu nuan pozez, Olloko gañetik, andik aurrera ez nuan ba bide lauan jun besterik; baña gelditu gaba ezin naiz igaro tokia artatik!

Izan ere ait det neretatz tokia ura maitegarri...

¡Nola ukatu an gelditzeko poza nere biotzari...

Eta bertan gelditu nintzan apzikaldera begira...

ian dagon basetxa bateko sonien alaba naiz-ta!

Bai ninjoan, ta bai ninjoan egia zabalaren ziar, basetxe alayak ikusten, pozik neurri neke ta abar; eta bidean arkituz

aimbat eta aimbat menditar, batzuk aide, ezagun bestetik, ta gustiak adizkide, zar a gaste, andra ta gizon, mun-haitik agurten naute.

Orrela, ninjoa pozez baster alayok begitzen, alhora Arno, Anduta aurrean, beruntz itxaso ikusten; ta mendiaren oldertiaz, noiz geyen nuan nabaitzen, illura ura galdin nuan bai egundokorik azkarren

¡ene! neu ninjoan bidetik hei eder batzuk zetozentz! Nork gelditu ni bide-eretzan?

Ez dakit nora igo nintzan, baita bejak etzuten-nere eragozpenik bidean...

Eta bei-zain mutil koskorrala

au eskartu bearrean iai ze arpegi isekakoa gaiztoak ipini ziran! bai-zirudin zeskidalda: "¡Makal audiagorikan!"

Alaz guziyaz mendiaj nberugana nindun lgzten; bafia baita ize itxura ituna goiz artan nion arkitzen!

Zuaitzak soil-soil osto gabe, lur gorria soloetan, txori abesti gozorik ez, hili bat ez zelavetan; uazia ta eguraldi ederra jaiz negua, negua izan.

Eta ordutan iya itunak nere gogoa artu zuan, baña orobat Itziar'reko joaleak asi ziran eta mendiaren itunaz ziero aiztu nintzan, ijoaleak ain dira akayak jayan edoetan tokitan!

Txadonan Miren'nen oficien itziartar onak zeuden; ayekin batu nintzan bertan Berari otoi egiten; Biotza Ama Neskuza gana maite-maitek lotuta, eta gogoa ain maite garbiz zoriona zeriola.

Ba aia da gozoa Neskuza Miren, aia da Ama bigun xanurra, ze bere oficien neke ta samintasunak oie da; ba Miren gure Ama izanik, da baita Donoki-pozu.

Gero, an bere maitasun ta errukien bakautilian, ainbat kistarren eskariak entzuten ditun tokian, egin nion biotz-biotzak eske batzukin, beste bat, ta beru zan nere Aberry Euzkadi otsefarentzat.

Maite samurrez agurtuz urengoe arte Neskuza, ta bere oficien utzirk oso-osorik biotza, gogo-alai artu nuan ba osterre beruntz aldatza.

Lengo landak len bezin itun leongo zuaizale gorririk, orain ere lili bat ez, ta ezta txori-abestirik; baña notiak arki nitun gorunta bañu alagoay, abek ere txadonan ziran ta an guzien poza dago.

Orrela, agur gozo egiaz mendi eta menditarri, baita goiz artan eman nuan aldi atsegintsuari,

iolako pozez aldatz betik begitu nion Deba'ri!

Baña... gorukoan bezela, ez nintzan begira geldi; egia-egia aitorrentz dizut ain dendorre ba goseti, olderti-nayok kendu zizkan soin-goseak gogoari.

Ta ibillaldi au esataea otu zait meri: olerki. Olerki, baita ibillaldia: olerki orren edestia.

TENE

Deba'rik.

Bai ninjoan, ta bai ninjoan egia zabalaren ziar, basetxe alayak ikusten, pozik neurri neke ta abar; eta bidean arkituz

aimbat eta aimbat menditar, batzuk aide, ezagun bestetik, ta gustiak adizkide, zar a gaste, andra ta gizon, mun-haitik agurten naute.

Orrela, ninjoa pozez baster alayok begitzen, alhora Arno, Anduta aurrean, beruntz itxaso ikusten; ta mendiaren oldertiaz, noiz geyen nuan nabaitzen, illura ura galdin nuan bai egundokorik azkarren

¡ene! neu ninjoan bidetik hei eder batzuk zetozentz! Nork gelditu ni bide-eretzan?

Ez dakit nora igo nintzan, baita bejak etzuten-nere eragozpenik bidean...

Eta bei-zain mutil koskorrala

Maite samurrez agurtuz urengoe arte Neskuza, ta bere oficien utzirk oso-osorik biotza, gogo-alai artu nuan ba osterre beruntz aldatza.

Lengo landak len bezin itun leongo zuaizale gorririk, orain ere lili bat ez, ta ezta txori-abestirik; baña notiak arki nitun gorunta bañu alagoay, abek ere txadonan ziran ta an guzien poza dago.

Orrela, agur gozo egiaz mendi eta menditarri, baita goiz artan eman nuan aldi atsegintsuari,

iolako pozez aldatz betik begitu nion Deba'ri!

Baña... gorukoan bezela, ez nintzan begira geldi; egia-egia aitorrentz dizut ain dendorre ba goseti, olderti-nayok kendu zizkan soin-goseak gogoari.

Ta ibillaldi au esataea otu zait meri: olerki. Olerki, baita ibillaldia: olerki orren edestia.

TENE

Deba'rik.

Bai ninjoan, ta bai ninjoan egia zabalaren ziar, basetxe alayak ikusten, pozik neurri neke ta abar; eta bidean arkituz

aimbat eta aimbat menditar, batzuk aide, ezagun bestetik, ta gustiak adizkide, zar a gaste, andra ta gizon, mun-haitik agurten naute.

Orrela, ninjoa pozez baster alayok begitzen, alhora Arno, Anduta aurrean, beruntz itxaso ikusten; ta mendiaren oldertiaz, noiz geyen nuan nabaitzen, illura ura galdin nuan bai egundokorik azkarren

¡ene! neu ninjoan bidetik hei eder batzuk zetozentz! Nork gelditu ni bide-eretzan?

Ez dakit nora igo nintzan, baita bejak etzuten-nere eragozpenik bidean...

Eta bei-zain mutil koskorrala

Maite samurrez agurtuz urengoe arte Neskuza, ta bere oficien utzirk oso-osorik biotza, gogo-alai artu nuan ba osterre beruntz aldatza.

Lengo landak len bezin itun leongo zuaizale gorririk, orain ere lili bat ez, ta ezta txori-abestirik; baña notiak arki nitun gorunta bañu alagoay, abek ere txadonan ziran ta an guzien poza dago.

Orrela, agur gozo egiaz mendi eta menditarri, baita goiz artan eman nuan aldi atsegintsuari,

iolako pozez aldatz betik begitu nion Deba'ri!

Baña... gorukoan bezela, ez nintzan begira geldi; egia-egia aitorrentz dizut ain dendorre ba goseti, olderti-nayok kendu zizkan soin-goseak gogoari.

Ta ibillaldi au esataea otu zait meri: olerki. Olerki, baita ibillaldia: olerki orren edestia.

TENE

Deba'rik.

Izparrak bidaiz

Donostia

EUZKO-GAZTEDIA.—Gure aldetik Egilegortar Joseba, Gaztedi ontakaren lehendakari bizkorra, izentatu degu Bilbao'ko eguna antolatzeko.

Egun orretan Bilbao'ra al-degen guztioak joan bear degu, gure indarra zenbateratikoa eta erakusteko barrungo ta kanpoko arerio guztiei.

GEXORIK.—Alan aurkitzen dira Goitiar Ezkel eta bere emarte Kapanagatarr Kepe (Petric), Uyarrak. Arin osatu gaitezke opa dautsegun.

ALDATZIAN KONTUZ.—Eguasun iluntzian Gazteko autoburdi bat frene apurtu yako-ko-edo, bidetik urten, eta Labarondo-Errota'sko solara sartza erromadie apurtuta; gusitiz itsuli zan.

Bere ganian lagun bi etozan; batari hegi-ganbian ebati bat ein yakon. Onetik aldeko apurzu dura ba Eurok! Autoburdijari aurrealde gustie ondatza yako.

Emengo aldatza-bera olo traste aztunak arrisku antolatzeko.

MUTIL BATEN GIBELA.—Emen esango doguna lengo urte batzen jazo zan. Baserri-eteke bateko aita ta same bat, mutil gastetxu bera, juan ziran burdiaz basora, kargau eben burdija egurraz, eta aitak eruan ibiltzen.

MENDIGOIZALEAK.—Mendigoizaleak, gure ibillaldiak egiteko, eguraldi onaren zai gaude. Eguraldi txarraren ateztik ona datorrela egia bida, egun eder ugari izango ditugu aspaldia onetan igarotzen diran txarren neurrian ba-datoz.

IZPER-BELTZA.—Joan dan asteartean ilun zan Insausti'ar Jone Batiste andrea, gure lagun Olano'tar Jonen ama. Bioz-biozietz zure naigabeen laguntzen diugu, Jon.

OSTIKOLARIAK.—Gaur, ostera, Irundar eta Donostiariek aurrez-aurre Atxoa'ko ikuskoiz batzuk, Euskera dulean Udal-langille-gaien azterketetan amar punto ematea geiegia dala eta besta naikoak dira, canbatzak. Obeto esateko, gizonek Udal-langille-gaien euskeldunen aurka dijaz eta Euskera'ri garrantzizko ez diote eman nai. Ala ere, "tan amante del vasco como el primero" dirala esateko, arpegia izaten dute! Bai gogorra, benetan!

"Moro, feal" orien nais zapaldua izan zan, bederatzi autarki amazapiz aurka irten zitzakielako.

Zifnegotzi abertzaleak: Piperotien esan ez jarmonik egin eta jarraitu zinto-zintzoko bildurtu ta lotatu gabe, Euskadi ta Euskera'ren alde lan egiten.

JOXEMARITAR ◆◆◆

ESKERRAK—Izparringi onen bidez esker ugariak biltzen dizkiet, nere ana maite (G. B.) zanaren elizkizunetan eta korputo laguntzan izan ziran abertzale gustieri.—OLANO'tar Jon (i).

(i) Olano aizkide orrek artu zazu nere tamal-agurra, eta zure ana zanaren gogozalde otoitz egindo det.—KIRIKINO.

Mañari

JUAN-ETORRI.—Galdakao'tik etorri da Uranga'tar Polentzi.

Zubizarratetar Augustiñe, Galdakao'n egun batzuk igarota etorri da alabatxu euzkel-ixendun Errosalea ta Bitoretxuz.

Bilbaina juan Untzalutarr Todor emen go endiora.

GEXORIK.—Alan aurkitzen dira Goiti